

AUTHENTICATION
IN ART

AiA Art News-service

de Volkskrant

OMBUDSMAN [JEAN-PIERRE GEELLEN](#)

Is de Volkskrant ‘gebruikt’ door Jan Six in zijn onthulling van een ‘nieuwe Rembrandt’? Het antwoord is eenvoudig: ja

Wéér een ‘nieuwe Rembrandt’ ontdekt. Hoe een spectaculaire onthulling tot stand kwam, en of de krant zich heeft laten meeslepen door de handel.

21 september 2018

Intrigerend tweetje van een collega van *NRC Handelsblad*:

‘Dus Jan Six weet dat er een kritisch verhaal over zijn Rembrandt-vondst verschijnt in @nrc en gaat naar de @volkskrant om snel een nieuwe vondst aan te kondigen. Tja.’

De tweet, na de primeur van deze krant over alweer een (vermeende) ontdekking van een Rembrandt-schilderij, werd tientallen keren geretweet en ‘leuk’ gevonden. Het stond er niet, maar naast een beschuldiging richting kunsthandelaar Six kon je er ook een verwijt aan *de Volkskrant* in lezen: die had zich voor het karretje laten spannen. Enkele lezers - reageerden ook in die zin. Een goede aanleiding voor een anatomische les over een onthulling.

De geboorte van het verhaal had alles te maken met het contact van de auteur, Onno Blom, met Six. De eerste werkt aan een boek over ‘de jonge Rembrandt’, waarover hij binnenkort ook een serie in deze krant begint. Vanwege dat project had hij al langer contact met de kunsthandelaar, bekend van zijn oog voor Rembrandt. Vorige week woensdag benaderde Six de auteur met de mededeling dat hij nieuws had dat snel de krant in moest: een onontdekte Rembrandt. De tijd drong: die vrijdag zou Six zijn onthulling ook op tv (*Pauw*) doen.

De vondst, al vier jaar oud, zou volgend jaar onthuld worden bij de heropening van de Leidse Lakenhal, waaraan ook Bloms boek is opgehangen. Maar geruchtevorming leidde tot een stroomversnelling. En er zat, vertelde Six aan Blom, een verhaal in *NRC* aan te komen, waarin een concurrerende kunsthandelaar Six beschuldigde van ‘bedrog’.

Jan Six voor het kunstwerk 'Een portret van een jonge man', het eerste van zijn twee onthullingen. Foto ANP

Blom zegt terugblikkend dat het hem ging om de vondst van het schilderij. De kwestie met de andere kunsthandelaar is een andere zaak, waarover hij niet wilde berichten zonder die partij te spreken. Beiden wilden die kant niet op. Blom maakte op stel en sprong een groot stuk, wellicht voor de voorpagina. Die belofte heeft de krant niet gedaan, zonder verhaal in handen. Het stuk volgde donderdag, in de vorm van een interview met veel sfeer. Praktische problemen: het stuk werd een derde te lang bevonden. De eindredactie vond het, door de interviewvorm, te weinig feitelijk voor de nieuwspagina's. Het ging immers om een bewering, een claim.

Het verhaal verhuisde naar katern V, Blom zou het stuk inkorten. Intussen werd de redactie die avond verrast door NRC, met de andere kwestie rond Six. Een verslaggever ging erover bellen, maar Six hield zich schuil. In het verhaal van Blom werd een alinea toegevoegd die de kwestie samenvatte. Een verslaggever maakte voor de nieuwspagina's een bericht met beide aspecten.

Blom was niet blij met de ingreep in zijn verhaal: hij heeft die alinea niet geschreven, maar zijn naam stond er – terecht – wel boven. De chef Kunst

& Media beaamt achteraf dat die alinea beter in een apart kader had gekund. Maar de tijd drong, die donderdag.

Achteraf bezien had Blom, in het dagelijks leven geen ‘hardcore’ nieuwsjournalist, de verslaggeving ook liever overgelaten aan de (kunst)specialisten ter redactie. Maar met hen wilde Six niet praten: de berichtgeving over zijn andere bekende vondst was hem maar matig bevallen.

Is de krant hier ‘gebruikt’? Het antwoord is eenvoudig: ja. De vraag is dan of dat erg is. Veel onthullingen worden bezorgd door tipgevers met een belang. Six is een bedreven bespeler van de media. Niets mis met wederzijds belang, zolang de krant maar weet hoe het belang van de ander in elkaar steekt. De vraag is of ‘de krant’ dat hier wel precies wist. Niet alle betrokkenen wisten dat *NRC* met iets over Six zou komen. De krant had de primeur mede te danken aan de goede band tussen auteur Blom en Six, tegelijk kan die band knellen in het verdere proces. Een lastig dilemma, voor alle partijen. Maar wat telt is het eindresultaat. Dat is een bijzonder stuk, de primeur van een claim, nadrukkelijk niet gebracht als feit of voorpaginanieuws, maar als – goed geschreven – verhaal van Six, met extra kader dat afstand schiep.

Dan de follow up, na de berichten in *NRC*. In *de Volkskrant* was de berichtgeving daarover summier. Zo kon de buitenstaander opnieuw denken dat de krant partij had gekozen. Dat is niet zo: een verslaggever maakte vorige week vrijdag een lang bericht, dat wel op de website belandde, maar waarvoor in de overvolle zaterdagkrant nauwelijks ruimte was.

De les voor de krant: de wereld van de kunsthandel is een terrein dat onderzoek verdient. De laatste jaren duiken opvallend veel ‘onontdekte’ oude meesterwerken op. Handelaren plaatsen zich soms op de stoel van de

wetenschapper, met een duidelijk (financieel) belang. Dat belangenveld vraagt om een kritische benadering, waar de krant best meer in zou mogen investeren. Het zou journalistieke kunststukken kunnen opleveren.

